

stwierdzono, że na wzgórzu tym znajdują się trzy inne zespoły kurhanów. Zespoły te oddalone są od siebie o około 100 m. Zespoły kurhanów różnią się wielkością swoją oraz ilością pojedynczych mogił.

W grupie pierwszej, w której znajdował się wyżej opisywany kurhan 8 zauważono, że większość mogił tworzy pary, tzn. obwoły kurhanów łączą się ze sobą lub zachodzą na siebie. W grupie zaś drugiej kurhanów zjawisk podobnych nie zauważono. Trzecia i czwarta grupa kurhanów, to kurhany duże dochodzące do 12 m długości i 2 m wysokości.

Wydaje się być prawdopodobnym, że kurhany trepczańskie rytuałem pogrzebowym są

częściowo zbliżone do mogił w Lipsku pow. Zamość¹⁰.

Nie od rzeczy będzie wspomnieć, że ciałopalne cmentarzysko kurhanowe w Trepczy ulokowane jest na jednym z najbliższych wzniesień sąsiadujących ze wzgórzami, na których znajdują się grodziska z okresu wczesnośredniowiecznego. Wydaje się więc być prawdopodobnym, że są to mogiły osób zamieszkujących niegdyś wyżej wspomniane grody.

¹⁰ Michał Drewko, Wczesnośredniowieczne kurhany ciałopalne we wsi Lipsko pow. Zamość (W:) Sprawozdania PMA T. V, z. 3—4. Warszawa 1963 r., str. 36—41.

Tadeusz Aksamit

Badania archeologiczne w Husowie powiat Łańcut

Husów, miejscowość położona na południowych krańcach powiatu łańcuckiego jest niezwykle ciekawą z punktu widzenia archeologicznego. Ilość dotychczas znalezionych zabytków archeologicznych pochodzących z młodszej epoki kamiennej (fragmenty i całe siekiery krzemienne, groty oszczepów, noże, wióry, buły krzemienne, bardzo duża ilość narzędzi wykonanych z kamienia — toporki) przekracza 200 sztuk. Wiele zabytków pochodzących z Husowa znajduje się w Muzeum Archeologicznym w Krakowie, w Muzeum Okręgowym w Rzeszowie oraz w całym szeregu zbiorów szkół podstawowych bądź też u prywatnych kolekcjonerów. Kilkadziesiąt narzędzi jest w posiadaniu byłego kierownika szkoły podstawowej Ignacego Błaszkiwicza, który jako archeolog — amator, począwszy od okresu międzywojennego do tej pory skrupulatnie zbiera zabytki płacąc za nie niejednokrotnie z własnych skromnych oszczędności.

To olbrzymie zagęszczenie zabytków na przestrzeni kilkunastu kilometrów kwadratów powierzchni przyczyniło się do przeprowadzenia badań powierzchniowych bądź też idących w kierunku odszukania ewentualnej pracowni krzemieniarskiej, bądź też osady neolitycznej. Badania, finansowane przez Konserwatora Zabytków Archeologicznych Województwa Rzeszowskiego trwały od 5. IX — 20. IX 1963 r. i jak dotychczas nie przyniosły spodziewanego rezultatu.

Podczas badań odkryto natomiast osadę wczesnośredniowieczną (stan. nr 11). Znajduje się ona na polach husowskich (pole Józefa Macca) w odległości około 2 km na północny-wschód od centrum wsi nad bezimiennym potokiem przepływającym skrajem lasu. Już na powierzchni świeżo zoranej ziemi można było zauważyć cały szereg bardzo ciemnych plam, wyraźnie się zarysowujących na tle gleby lesowskiej. Przebadano jedną z takich plam, która

okazała się jamą owalną (ryc. 1) wydłużoną o długości 5,83 m, szerokości od 1,80 do 2,60 m, głębokości zaledwie 35—50 cm. Od strony południowo-wschodniej na głębokości 20 cm w rzucie poziomym znajduje się palenisko, którego jedna część zalega w obrębie jamy, druga poza nią. Prawdopodobnie palenisko to należało do wcześniejszej jamy, która została zniszczona przez przebadaną obecnie. Na głębokości 40 cm odsłonięto całe palenisko kształtu prawie prostokątnego o wymiarach: długości 130 cm, szerokości 100 cm. Ponadto w odległości 130 cm od omawianego paleniska w kierunku północnym wystąpiło drugie w kształcie kwadratu długości 100 cm szerokości 95 cm, o zaokrąglonych narożach. Ścianki paleniska silnie wypalone, a popiół, duża ilość węgla drzewnego i popioły stanowiły zawartość wypełnienia. Głębokość obydwu palenisk sięgała do 50 cm. W jamie znaleziono dużą ilość ceramiki (ryc. 2) z naczyń wykonanych z gliny z domieszką tłuczni lub gruboziarnistego piasku. Powierzchnia naczyń chropowata. Naczynia są kształtu jajo-watego o wylewach wywiniętych na zewnątrz, profilowanych lub zaokrąglonych krawędziach, ornamentowanych liniami falistymi, prostymi biegnącymi poziomo, wykonanymi patykami lub grzebieniem garncarskim. Kształt naczyń, technika wykonywania, ornament wskazuje, że stanowisko to należy datować na VII—IX w.n.e.

Ponadto nadmienić należy, że stan zachowania omawianego obiektu jest zagrożony przez orkę oraz erozję, dlatego niezbędne jest jaknajszystsze kontynuowanie badań w latach następnych.

W badaniach powierzchniowych brali udział: I. Błaszkiwicz b. kierownik szkoły i student historii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie E. Szal.

Podczas badań powierzchniowych odkryto następujące stanowiska archeologiczne w Husowie:

Stan. 12 (pole J. Lichoty s. Jana) — fragment siekierki z łupku.

Stan. 13 (pole Jana Wrony) — fragmenty ceramiki neolitycznej oraz część noża krzemiennego.

Stan. 14 (pole Władysława Hawro) — fragmenty ceramiki rzymskiej.

Stan. 15 (pole Władysława Szala) — fragmenty ceramiki rzymskiej.

Stan. 16 (pole Józefa Wrony) — fragmenty ceramiki rzymskiej.

Stan. 17 (pole Anny Chromczak) — fragmenty ceramiki rzymskiej.

Stan. 18 (pole Stanisława Magonia) — fragmenty ceramiki rzymskiej.

Stan. 19 (pole Jana Kuźniara) — fragmenty ceramiki wczesnośredniowiecznej.

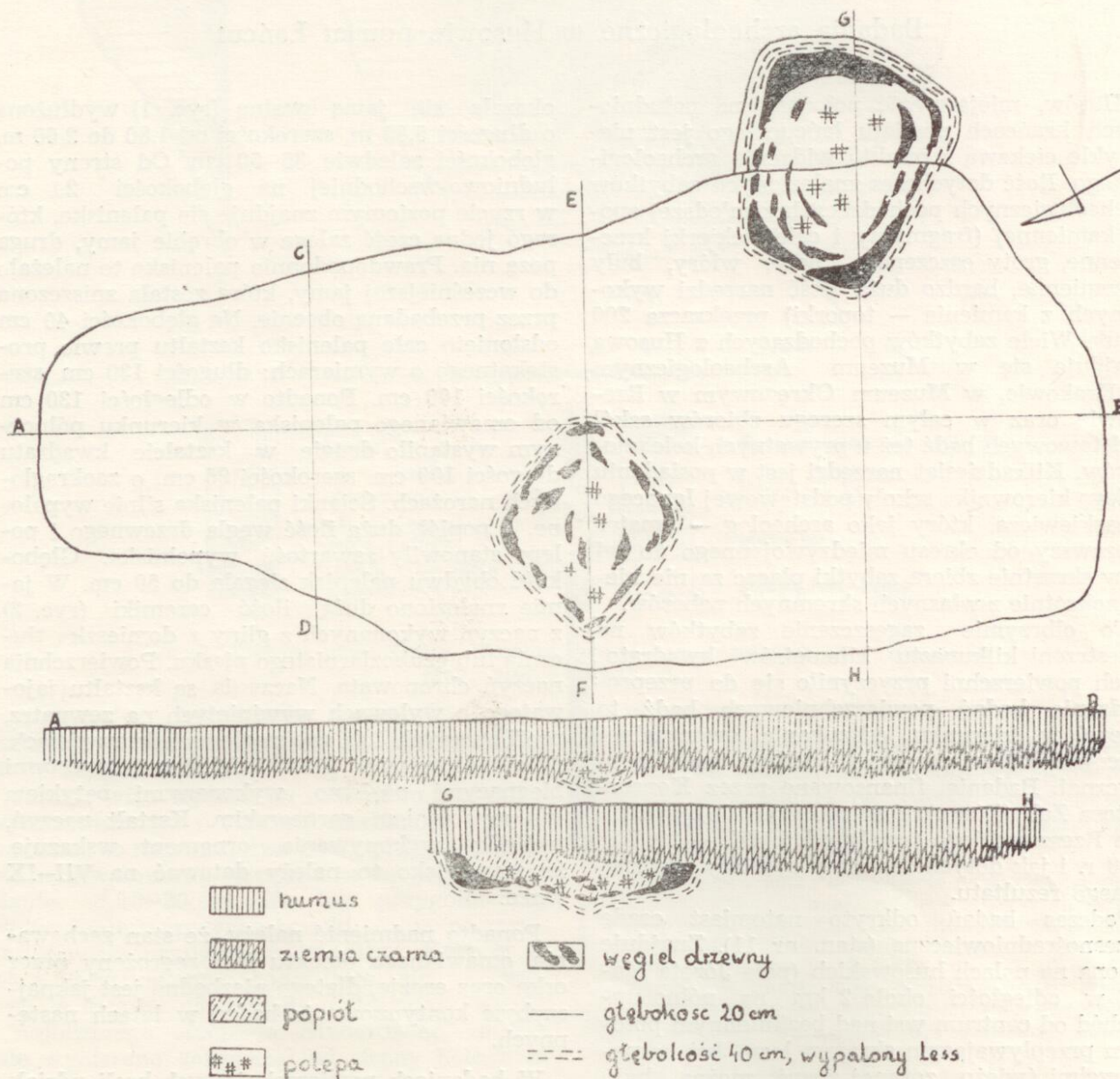
Stan. 20 (pole Władysława Raka) — fragmenty ceramiki o nieznaczonej chronologii.

Stan. 21 (pole Józefa Gargały) — fragmenty ceramiki o nieznaczonej chronologii, zwierzęta odłupki krzemienny.

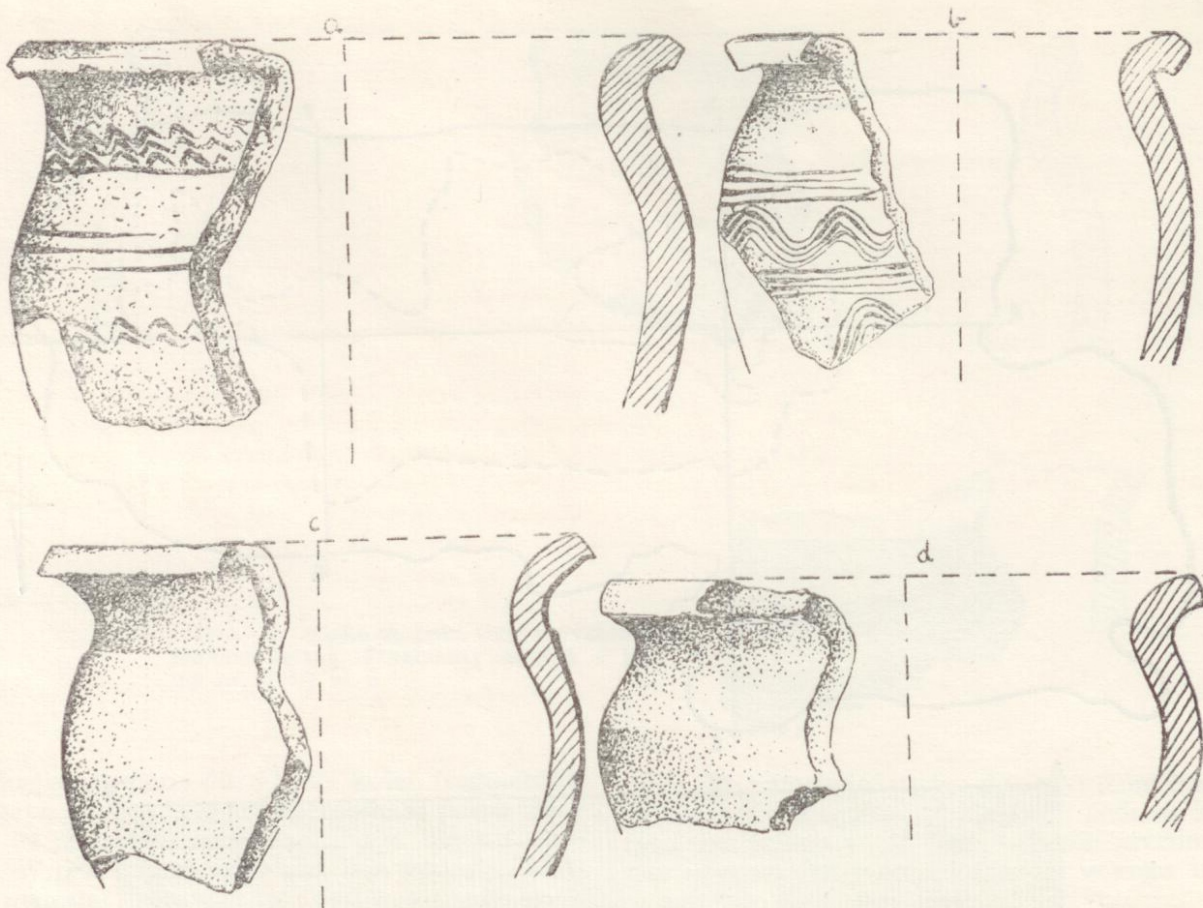
Stan. 22 (pole Waleriana Szala) — fragmenty ceramiki o nieznaczonej chronologii, odłupki krzemienny.

Stan. 23 (pole Józefy Kilianki) — fragmenty ceramiki o nieznaczonej chronologii.

Stan. 24 (pole Anieli Ferenc) — fragmenty ceramiki o nieokreślonej chronologii, odłupki krzemienny.

Ryc. 1. Husów pow. Łańcut. Plan i profile jamy nr 1. Skala 1:37.

Ryc. 2. Husów pow. Łańcut. Osada wczesnośredniowieczna. Jama 1 fragmenty ceramiki. Skala 1:2.

Aleksandra Kwolek

Badania wykopaliskowe na wczesnośredniowiecznej osadzie w Nisku

W dniach od 27 VIII do 19 IX 1963 r. z funduszy Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków Archeologicznych w Rzeszowie prowadzono badania archeologiczne na wczesnośredniowiecznej osadzie w Nisku¹.

Pracami wykopaliskowymi, w których uczestniczyli studenci archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie J. Puczyński i A. Koperski kierowała autorka. Badaniami objęto teren najbardziej zagrożony zniszczeniem na polu ob. Myśliwca, gdzie na powierzchni rysowa-

wały się jamy odsłonięte podczas niwelacji terenu spychaczem. W sumie przebadano obszar o powierzchni 5 arów. Odkryto 7 jam, oraz 1 piec prawdopodobnie do wytopu żelaza, bardzo zniszczony. 5 spośród zbadanych jam w górnej partii zostało zniszczonych przez spyc' acz. W zachowanej części, jamy przeważnie kształtu owalnego o wymiarach średnio 3x1,5 m rysowały się jako ciemne plamy na tle żółtego piasku. Zbadane w całości jamy nr 44 i 45² występowały na głębokości 20 cm od powierzchni gruntu. Wypełnisko wszystkich jam stanowiła bardzo ciemna ziemia z wkładkami grudek polepy, drobnych węgli drzewnych, fragmentów naczyń, fragmentów prążnic, kości zwierzęcych, brzołek żużla. Jama nr 44 największa spośród odkrytych jam, kształtu owalnego o wymiarach 4,4x2,6 m wyróżniała się bardzo dużą zawartością kości zwierzęcych, oraz fragmentów naczyń. W jamie tej znaleziono fragmenty polepy ze śladami po patkach. Bogata również pod względem materiału archeologicznego była jama nr 41, częściowo zniszczona, w wypełnisku

¹ Poprzednie badania prowadzono w latach 1957, 1960, 1962. Patrz następujące prace: A. Kunysz „Wczesnośredniowieczna osada w mieście powiatowym Nisku” *Wiadomości Archeologiczne* t. XXVI z. 3—4 W-wa 1959—1960 s. 343—344, tenże „Sprawozdanie z prac wykopaliskowych na osadzie wczesnośredniowiecznej w Nisku w roku 1961” *Sprawozdania Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego za rok 1961 (Rzeszów—Krosno)* Rzeszów 1961 s. 42—43. A. Kwolek „Sprawozdanie z prac wykopaliskowych na wczesnośredniowiecznej osadzie w Nisku w roku 1962” *Sprawozdanie Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego za rok 1962*. Rzeszów 1962 str. 42—43. A. Kwolek „Wczesnośredniowieczna osada w Nisku”. Praca magisterska wykonana na Uniwersytecie Warszawskim.

² Numerację jam nawiązano do numeracji z lat ubiegłych.